Завтра — Новий рік. Про це величезними кольоровими літерами написано на фасадах будинків, прикрашених гірляндами електричних лампочок.

Про це красномовно свідчать веселі усмішки добродушних дідусів Морозів із неприродно червоними носами, які дивляться на вас з усіх вітрин крамниць.

Павлик одягається і виходить у двір. Іскристі сніжинки миготять перед очима й ніжно лоскочуть щоки... А снігу як багато! Ви коли-небудь ліпили сніговика?.. Ну, тоді ви, звісно, знаєте, яка це весела й разом з тим кропітка справа. Вона потребує серйозності, таланту й, головне, сумлінної колективної праці. Мається на увазі, певна річ, не якийсь там миршавий сніговик-підліток, а справжній поважний новорічний сніговик, двометрового зросту, з відром замість капелюха, з морквиною-носом, із мітлою в могутній руці. Сніговик, який цілу зиму стоятиме у дворі, викликаючи подив і захоплення в усіх, хто вперше бачить його.

Саме такого сніговика й ліпили діти, коли Павлик вийшов у двір. Робота тільки розпочиналась, і Павлик одразу приєднався до друзів.

Незабаром на горбочку біля паркана височів велетенський могутній тулуб сніговика.

Дівчата побігли по мітлу й відро, а Вася Дубчак, що вчився в художній школі, почав ліпити голову сніговика. Всі зачудовано стежили, як безформна брила снігу оживала просто на очах. Ось уже видно вуха, рот, підборіддя, вуглинки-очі... Велика товста морквина-ніс приліпилася над губами — і веселий симпатичний товстун-сніговик радо посміхнувся дітям, немов дякуючи за те, що вони дали йому життя. Це було так здорово, що всі заплескали в долоні.

— Шкода тільки, що він навесні розтане, — журно сказав Вовка Прокопенко, перший заводіяка в усіх витівках: це він придумав ліпити сніговика.

— До весни ще далеко!

— В усякому разі цілу зиму він простоїть — це факт.

— Авжеж, простоїть.

— Хо-ороший сніговик!

А сніговик усміхався, і дітям здавалось, ніби він навіть підморгував — мовляв, неодмінно простою до самісінької весни!

І раптом сталося несподіване. З-за паркана вилетіла здоровенна каменюка і вдарила сніговика по голові, аж запорошило навколо снігом — і порожнє відро-капелюх, гуркочучи, покотилося з горбочка. Весела усмішка сніговика розсипалася сріблястими сніжинками.

Якусь мить сніговик стояв без голови. Потім друга каменюка бухнулась йому в груди, сніговик похитнувся, мітла випала з його руки, він упав і розсипався.

А в цей час із-за паркана показалася хлоп'яча голова в кошлатій шапці-вушанці.

— Рудий!

— Ах, ти ж рудий негіднику! — закричали діти.

Діти лаяли хлопця, але навіть не зрушили з місця, щоб упіймати й покарати його. Вони добре знали, що це безнадійна справа. Він був невловимий.

Презирливо й зверхньо посміхаючись, він привітально помахав рукою і зник.

Його звуть Тимко. Але ніхто з дітей ніколи не називає його так, а дехто навіть не знає його справжнього імені. Для всіх він — ненависний, мерзенний Рудий.

Важко тепер сказати, коли і як це почалося. Але вже кілька років, відколи він з'явився тут, триває ця запекла ворожнеча. Він і вони: він — один, їх — вісімнадцять, десять хлопців і вісім дівчат. Але це ще зовсім не значить, що на їхньому боці перевага. Навпаки, тому вони так і ненавидять його, що нічого не можуть із ним вдіяти. Скільки прикростей завдає він їм!..У нього великі лупаті блідо-голубі очі, нахабні й зухвалі. Все обличчя в дрібному ластовинні, немов якийсь жартівник-маляр бризнув на нього золотавою фарбою. А волосся, мов жар, яскраво-червоного кольору.

Ну, звичайно ж, він — Рудий. Це перше слово, яке зривається з язика, коли побачиш його. І яких же образливих, дошкульних відтінків набуває це слово в устах вісімнадцятьох його ворогів!

Рудий Тимко добре знає, як до нього ставляться всі інші діти, і чи не через це в його лупатих очах раз у раз спалахують злі вогники. Ці вогники розгораються в полум'я помсти, і незабаром "ворожий табір" уже тремтить від безсилої люті. Рудий розстроює дітям ігри, завжди заважає і все псує. Кілька разів вони пробували відлупцювати його. Але з того нічого не вийшло. Він такий одчайдушний і верткий, що завжди видирається й тікає, залишаючи синці на обличчях ворогів.

За три тижні до Нового року Тимко захворів. У дворі настали тихі, спокійні дні. Діти почувалися щасливими.

А напередодні Нового року вони й думати забули про нього. Ніби його й зовсім не було на світі. От і сьогодні.

Діти мовчки стоять посеред двору й сумно дивляться на жалюгідні рештки сніговика.

— Знаєте, як собі хочете, — зціпивши зуби, каже Вовка Прокопенко, — а я вважаю, що завтра Рудому треба-таки дати. По-справжньому. Щоб на все життя запам'ятав.

— Я теж так думаю, — підтримує Павлик.

— Розуміється. Годі терпіти!

— Авжеж. Треба покласти цьому край!

Вирішено. Завтра, в перший день Нового року, з витівками Рудого буде покінчено. Або він, або вони. В гнітючому мовчанні діти розходяться по домівках.

…Павлик тиняється по непривітних чистих святкових кімнатах. Настрій у нього зіпсований. З голови не йде Рудий Тимко. От же капосний хлопець! Такого сніговика зруйнував! І чого він прискіпується до них? Чого весь час шкодить? Ну, пожди, буде тобі завтра! І в уяві Павлика постає картина справедливого й безжального суду над Рудим Тимком. Хлопці лупцюють Рудого Тимка сніжками, примовляючи: "Оце тобі за сніговика! Оце тобі за поламану шпаківню! Оце тобі за футбольний м'яч!.."

— Павлику, піди винеси сміття, — чується з кухні голос матері.

Павлик одягається, йде на кухню, бере велике відро зі сміттям і спускається у двір.

Надворі вже зовсім темно. Сипле густий лапатий сніг і кружляє білим роєм у промінні ліхтаря, що висить біля воріт. Саме там стоять ящики на сміття. Павлик спорожнив відро й уже збирався повертатися, як раптом помітив крізь снігову пелену коло паркану якусь темну постать. Постать вовтузилась на тому самому горбочку, де ще зовсім недавно стояв сніговик. Незрозуміло, що можна робити самому отам, у темряві? Хто це?

Павлик хотів був гукнути, але чомусь передумав. А що як злодій? Або — шпигун? Хоча звідки тут, у дворі, може бути шпигун! І все-таки Павлик обережно поставив відро на сніг і крадькома, ховаючись попід парканом, наблизився до постаті.

Сніг січе обличчя, набивається за комір, але Павлик не звертає уваги. Все ближче, ближче. От він уже чує голос — постать щось бурмоче, приглушено вигукує. І раптом Павлик присів і застиг від несподіванки. Він упізнав голос… Рудого. Павлик злякався. Малодушний страх скував йому тіло й холодом пронизав серце. Павлик хотів утекти, але ноги прикипіли до землі й, безсилі, не могли зрушити з місця… Тим часом Рудий не помічав його і далі вовтузився на горбочку, щось бурмочучи й стиха вигукуючи. Павлик мимохіть прислухався. Те, що він почув, так здивувало його, що він ураз забув про страх.

— Вовко, ану візьмись, браток!.. Павлику, а ти з того краю заходь!.. Разом! Узяли!.. Галочко, не крутись під ногами, а то ще придавимо ненароком… Васю, одійди — тобі ще роботи вистачить. Ти — художник. Ти голову ліпитимеш… Нумо, хлопці, разом!..

Тільки тепер Павлик побачив, що робить Рудий. Рудий ліпить сніговика. Одна величезна брила снігу вже стояла на горбочку, а він катав іще й другу. Рудий ліпив сніговика сам. Якщо заплющити очі й не дивитись — здавалось, що всі вісімнадцять тут, поряд із ним. Рудий

називав кожного на ім'я, звертався до кожного і сам собі відповідав за них. І голос його був такий незвичайно лагідний, що аж не вірилось, що це голос Рудого. Це було щось неймовірне. Рудий один уособлював усю їхню компанію — дружню, веселу, згуртовану. І себе самого він вважав зараз за рівноправного члена цієї компанії. Тут, на самоті, коли ніхто з них не знав і не бачив цього, Рудий дружив з усіма ними.

Рудий підкотив другу брилу до першої і, обхопивши її руками, намагався підняти. Він стогнав від натуги, ковзав ногами по снігу, падав, підводився і знову брався піднімати, але важка брила не піддавалася. І хоч як він підбадьорював себе — все марно. Він був сам. А одному це було не під силу. Тоді Рудий глибоко зітхнув і, спершись на паркан, сховав лице в зігнутий лікоть. Плечі його здригалися. Рудий плакав. Він плакав тихо, стримуючи схлипування й важко дихаючи. Так плачуть тільки ті, хто рідко плаче й соромиться своїх сліз. Так плачуть дуже самотні й горді люди.

Серце Павлика чимраз дужче стискається, і йому самому на очі навертаються сльози. Він раптом розуміє все. Він розуміє, як тяжко Рудому, як страждає він через свою самотність, як набридло йому ворогувати з дітьми, як хочеться дружити й завжди бути разом з усіма.

І тут Павликові пригадується випадок, який так здивував його колись. Одного разу Павлик бачив, як Рудий зустрічав свою матір на трамвайній зупинці. Його мати працювала вагоноводом трамвая і приходила додому пізно. Рудий іноді подовгу чекав на зупинках, щоб побачитися з нею. І Павлик якось був свідком такої зустрічі.

Рудий — завше зухвалий і злий — пригортався до матері, як зовсім маленький хлопчик і ніжно, сумно шепотів: "Мамочко, рідненька! Приходь швидше! Я так скучив за тобою!"

Як здивувався тоді Павлик! Виявляється, Рудий зовсім-таки не поганий, а добрий і лагідний. Тільки дуже гордий і самолюбивий. І

зацькований до того ж. Адже діти ніколи не сказали йому доброго слова. Навіть коли він не зачіпав їх. Завжди гнали його від себе, завжди тільки дражнились і кепкували з нього. Важко тепер з'ясувати, хто перший почав і хто справді винен — він чи вони. Але так сталося, і вже пізно говорити про це. Ясно одне: Рудому дуже тяжко. Йому набагато гірше, ніж їм.

Ще зовсім недавно, якихось півгодини тому, Павлик люто ненавидів Рудого, ненавидів і боявся. А тепер…

Павлик рішуче підвівся, вийшов із своєї схованки й підійшов до великих брил снігу, що мали стати тулубом сніговика.

— Тимку! — гукнув він і не впізнав свого голосу.

Рудий здригнувся і підвів голову.

— Тимку! — повторив Павлик. — Ану поможи мені. Давай піднімемо цю брилу. Вдвох, мабуть, подужаємо. Знаєш, ти здорово придумав — зліпити сніговика. От хлопці завтра будуть раді! Ну!..

Перший ранок Нового року — ясний, сонячний, радісний. Небо чисте й безхмарне, і сніг сліпучо іскриться на сонці. Боляче дивитись.

У дворі веселий гамір. Від дзвінкого сміху здригаються посріблені інеєм віти дерев. Діти катаються на санчатах, борюкаються в пухкому снігу, грають у сніжки. А на горбочку, біля паркану, стоїть сніговик. Він не дуже гарний, трохи кривобокий, але страшенно симпатичний. І ніхто не помічає, що, примруживши одне око, сніговик обводить поглядом дітей. Скільки їх? Дев'ятнадцять. Так, не вісімнадцять і один, а дев'ятнадцять. І сніговик радо посміхається.

1960 р.